

Orlogskaptajn F. Bistrup

FORTRØLIGT

FB/gk.

november 1952.

Eksemplar nr.: 2/6

FLYVEVÅBNETS ORGANISATION, DETS PERSONEL-
FORHOLD OG PERSONELPROBLEMER.

INDLEDNING.

1. Efter sit indhold har jeg klassificeret dette foredrag FORTROLIGT, og jeg skal anmode tilhørerne om at benytte de givne oplysninger i overensstemmelse hermed.
2. Foredraget står ganske for egen regning, idet jeg naturligvis ikke har været i stand til at se bort fra eller lade være at benytte mig af, at jeg for tiden er tjenstgørende i flyverstabten. Såfremt jeg i foredraget skulle benytte vendinger "som flyverkommandoener mener" eller "det er flyverkommandoen opfattelse" o.s.v., beder jeg om, at det må blive opfattet efter sin hensigt nemlig således, at meningen er den, at jeg mener og tror i mange tilfælde i overensstemmelse med flyverkommandoen, men naturligvis således, at disse forskellige påstande m.v. ikke på nogen måde forpligter flyverkommandoen.
3. Jeg skal i det efterfølgende prøve at gøre rede for flyvevåbnets organisation, personaleforhold og personaleproblemer, og det er derfor rimeligt, at jeg ganske kort indleder med at konstatere, hvilken operativ rolle, flyvevåbnet skal løse inden for dansk forsvar.
4. Det står vel enhver klart, at offensive strategiske bombeoperationer i overskuelig fremtid ligger uden for flyvevåbnets muligheder.
5. Flyvevåbnet er først og fremmest organiseret for at kunne imødegå fjendtlige bombestyrkers indflyvning over dansk område samt at kunne forhindre, eller i hvert fald udtynde, luftlandingsoperationer, således at luftlandingsstyrker når frem til målet i stærkt reduceret styrke.
6. Disse 2 opgavers løsning er formentlig den bedste beskyttelse ~~for~~ landet og de to andre værn kan opnå, når det gælder om at sikre en mobilisering og deployering af hær- og flådestyrker.

7. Når og hvis disse opgaver er løst tilfredsstillende, kan flyvevåbnet gribe ind i operationerne på overfladen med taktisk støtte til hæren og søværnet, idet man må holde sig for øje, at sikringen af luftoverlegenhed over dansk højhedsområde og valgte eller påtvungne operationsområder er den bedste all-round støtte, de to andre værn kan få.
8. Mulighederne for at løse de her nævnte opgaver afhænger af flyvevåbnets sammensætning og størrelse og i de valgte luftfartøjstyper. Endvidere er et fuldt udbygget og vel bemandedt kontrol- og varslingsystem et sine qua non for den heldige gennemførelse af alle disse opgaver. Kontrol- og varslingsystemet er så afgørende, at det end ikke er muligt at modtage allieret hjælp, uden at dette system er opbygget.
9. Jeg skal senere i foredraget vende tilbage til spørgsmålet om kontrol- og varslings-tjenesten, men jeg vil gerne straks i indledningen gøre opmærksom på, at spørgsmålet om udbygningen af kontrol- og varslings-tjenesten virkelig er af fuldstændig afgørende betydning for anvendelsen af luftmagt inden for dansk område. Kontrol- og varslings-tjenesten løser også opgaver for de andre værn, og det bør formentlig være således, at de danske værns forskellige formationer ikke bør stille sig tilfreds, før kontrol- og varslings-tjenesten er en realitet, og før der er sikkerhed for, at den er vel bemandedt og gennemprøvet.

—0000—

FLYVEVÅBNETS ORGANISATION.

18. Jeg skal herefter i korte træk beskrive flyvevåbnets organisation.
19. I den videre redegørelse for flyvevåbnets organisation går jeg ud fra, at flyverkommandoen er hovedkvarter for alle flyvestyrker i Danmark, uanset om de er danske eller allierede. Hvorvidt denne forudsætning vil holde stik er ikke til at afgøre på nuværende tidspunkt. Der synes at være to muligheder, enten at flyverkommandoen bliver Allied HQ, eller at der oprettes et særligt taktisk hovedkvarter bestående af allierede og danske officerer. Det forekommer mig imidlertid at være mest logisk at dette allierede HQ Danmark ~~der~~ bliver identisk med flyverkommandoen, således at chefen for flyvevåbnet ~~vil~~ bliver Com-Air-Denmark, ligesom chefen for hæren er Com-Land-Denmark. Flyverkommandoens overgang til et sådant HQ vil i ^{høj} nogen grad ^{ved,} gøres lettere/at flyverkommandoen ^{allerede nu i udstrakt} i højere grad gør brug af allierede officerer.
20. Jeg går ^{i den videre beskrivelse af flyvåb' org.} således herefter ^{ud fra ved beskrivelsen af flyverkommandoens organisation,} at flyverkommandoen er den øverste og eneste direkte ledelse, som flyvevåbnet og de på dansk område stationerede allierede ^{flyve-}styrker vil få. Flyvevåbnets organisation fremgår herefter af denne plan:

Plan I.

- ^{plan ses}
21. På denne ~~plads~~ ^{ved} ledes flyvevåbnets enheder, som jeg for oversigtens skyld har placeret i forskellige grupper. I disse grupper har jeg anbragt andre enheder, som ^{vel} ikke hører under flyverkommandoen, men som varetager funktioner af samme art, som de enheder, der er anbragt i ^{samme} grupper, idet flyvevåbnet ~~gør brug af disse enheder.~~

22. Jeg skal slutte min beskrivelse af flyvevåbnets organisation med at gennemgå de operative enheder, og jeg vil altså ind-
lede med kort at omtale de øvrige organisationsled.
23. På planen ses anbragt i en gruppe luftmeldetjenesten, forsvarsrets vejrtjeneste, flyvemedicinsk institut. Tiden tillader ikke en nærmere gennemgang af disse 3 organer, som jeg dog senere kan beskrive nærmere, hvis der under den eventuelle efterfølgende diskussion måtte opstå ønske herom.
24. Flyvevåbnets skoler er følgende:
Officersskolen og fenrikskolen, der begge er henlagt under forsvarsministeriet.
Flyveskolen, der uddanner unge mennesker til flyvere og navigatører og samtidig til flyverløjtnanter af reserven.
Reserveofficersskolen, der endnu ikke er etableret, og som efter loven egentlig ikke er forudsat ; formålet med denne skole, således som flyverkommandoen har indstillet til forsvarsministeriet er at uddanne personel til flyvevåbnets såkaldte specialistlinie til flyverløjtnanter af reserven samt at oprette de nødvendige kurser for at gøre reserveofficerer kvalificerede til udnævnelse til kaptajner.
25. Flyvevåbnets mathskole, har til formål at uddanne såvel faglærte som ikke-faglærte unge mennesker til teknikere og i nogen udstrækning til f.eks. telegrafister. Efter afslutningen af mathskolen udnævnes eleverne til mather og efter en kort supplerende uddannelse er det hensigten at udnævne egnede fag-
mather til korporaler, idet ikke-fagmather fortsat gør tjeneste som mather, ^{indtil} ~~imidlertid~~ ^{når} den tjeneste, de kontraktmæssigt er indgået på, nemlig ialt 3 år, er overstået. Herefter ^{kan} udnævnes såvel fagmather som ikke-fagmather til oversergenter.
26. Flyvevåbnets sergent- og korporalskole uddanner værnepligtige

menige til pligtige korporaler og sergenter i lighed med, hvad tilfældet er i hæren.

27.

27. Personel til flyvestationernes jordforsvar omfatter såvel officerer af linien som af reserven samt fenriker, endvidere oversergenter, sergenter, korporaler og vpl. menige. Dette personel, hvis tjeneste i alt væsentlig er infanteritjeneste høje svarende til, hvad fodfolket skal kunne, uddannes på hærens officers- og fenrikskoler og på hærens reserveofficersskoler. Tidligere har vi også uddannet sergenter og korporaler på hærens skoler, men dette er ved at være forbi, og det er hensigten fremover at give denne uddannelse på flyvevåbnets egne skoler.

28.

På forsvarets gymnasium sender flyvevåbnet elever fra jordforsvarsstyrkerne ligesom elever fra hæren. Disse fortsætter derefter på hærens officersskole, men stadig i flyvevåbnets uniform. Når uddannelsen på hærens officersskole er færdig, fordeles officererne til hærens forskellige våben og til flyvevåbnet.

29.

Jeg skal senere komme med nogle bemærkninger om flyvevåbnets personels opdeling i de ^{så kaldte} andre nævnte linier, men inden da vil jeg fortsætte med beskrivelsen af flyvevåbnets organisation.

30.

Flyvevåbnets materiel fremskaffes i hovedsagen af flyvematerieltjenesten, idet særligt materiel i overensstemmelse med de gældende bestemmelser fremskaffes gennem forsvarets forskellige materielenheder.

31.

Flyvematerieltjenesten henhører direkte under flyverkommandoen og ledes for tiden af en chef, der er civilingeniør, og som har grad som oberst. Den består af en række afdelinger, der fremgår af

Plan II.

Det vil ikke være muligt at gå i detaljer med hensyn til flyvematerieltjenestens virksomhed, men af planen kan man se de vigtigste organisationsled.

32. Jeg skal herefter gå over til at beskrive de operative enheder og påpege nogle egendommeligheder ved flyvevåbnets organisation og kommandoveje.

33. På

Plan III.

er vist vestre flyvebasiskommandos organisation. Jeg medtager ikke nogen organisationsplan for østre flyvebasiskommando, især fordi hovedvægten i flyvevåbnets jagerforsvar i fredstid ligger ved vestre flyvebasiskommando, hvorfor østre flyvebasiskommando ikke er af så stor interesse under fredsforhold. I princippet er østre flyvebasiskommando imidlertid opbygget fuldstændig som vestre flyvebasiskommando, og man vil i givne situationer ganske simpelt kunne flytte eskadriller fra den ene basiskommando til den anden og derefter udføre operationer på nøjagtig samme måde ved østre flyvebasiskommando som ved vestre flyvebasiskommando.

34. Af plan III fremgår, at direkte under basiskommandoen ligger nogle særlige organer, som jeg ganske kort skal omtale.

35. For det første er der naturligvis staben, som udarbejder og igangsætter den policy, som basischefen har bestemt sig for i overensstemmelse med flyverkommandoens direktiver.

36. Dernæst er der direkte til basiskommandoen knyttet en såkaldt jordforsvarsafdeling; det er muligt, at den ikke har fået sit

endelige navn endnu. Jordforsvarsafdelingens opgave er imidlertid at planlægge perimeterforsvar på flyvepladserne, holde greje på personel, især til jordforsvarsanliggender samt at uddanne de værnepligtige på rekruttskoler. Det skal lige bemærkes, at østre flyvebasiskommandos rekruttskole samtidig med, at den uddanner værnepligtige, på forskoler også uddanner de elever, der skal indtræde på mathskolen og på flyveskolen samt enkelte andre særlige hold. Rekruttskolernes og forskolernes varighed er 3 måneder, hvorved man sikrer sig, at alt personel i flyvevåbnet, uanset deres senere skæbne, er i stand til effektivt at gå ind i flyvepladsens eget lokale forsvar i tilfælde af, at angreb på flyvepladsen over land skulle finde sted. Efter rekruttskolen fortsætter de vpl. mennige deres indledende uddannelse i endnu 3 måneder.

37. Direkte under basiskommandoen sorterer herefter flyvestationerne. For vestre flyvebasiskommando er der tale om KARUP, ÅLBORG og SKRYDSTRUP, som alle skal forsynes med danske eskadriller. Endvidere VANDEL og TIRSTRUP, hvor der, som det vil være bekendt fra den offentlige debat, er udsigt til, at udenlandske styrker vil blive anbragt.
38. På KARUP og SKRYDSTRUP skal der hvert sted anbringes 3 eskadriller (det er ialt ca. 75 luftfartøjer) thunderjets, og på ÅLBORG 1 eskadrille Meteor-dayfighter og 1 Meteor-nightfighter. På ÅLBORG er endvidere anbragt flyveskolens jagerkursus, som sammen med et såkaldt fortsættelseskursus er den sidste afdeling af flyveskolen, flyvereleverne gennemgår, før udnævnelsen til flyverløjtnanter af reserven. Jeg kan her nævne, at flyveskolens elementærkursus er på AVNØ, som ikke har andre flyvende enheder, og at flyveskolens overgangskursus formentlig skal anbringes på VÆRLØSE, når den nationale uddannelse genoptages.

39. Til forståelse af en flyvestations organisation kan man se på

Plan IV

hvilke enheder en flyvestation omfatter, og på hvilken måde disse enheder er organiseret. Jeg skal ikke komme nærmere ind herpå, idet tiden jo ikke tillader en dybtgående omtale, men planen taler stort set for sig selv, idet flyvestationens organisation omfatter de her viste 4 afdelinger med hver sin leder eller afdelingschef.

40. Direkte under basiskommandoen ligger endvidere det såkaldte SOC, der betyder Sector Operation Center. Dette er en stor historie, som i krigstid skal køre med 4 vagtskifter på hver ca. 100 mand. I fredstid regner man med 2 vagtskifter + 1 reserve på ca. en kvart vagtskifte. SOC-vest og SOC-øst vil med hensyn til organisation og beredskab blive identiske, således at flyvevåbnets operative virksomhed ^{vilkarligt kan} dirigeres fra et af disse SOC'er.

Flyverkommandoens operative organisation, det vil i hovedsagen sige ^{CH-F2K} generalen og staben eller en del af staben, anbringes på et af disse SOC'er, når chefen for flyvevåbnet under øvelser eller krig selv ønsker den direkte ledelse af operationerne.

41. Direkte under SOCet ligger, som det fremgår af

Plan V

et antal GCI-stationer. Denne plan omfatter såvel østre som vestre flyvebasiskommando. GCI-stationernes opgave er vel i hovedtrækkene bekendt, men jeg skal her kort resumere, at de observerer virksomheden i luftrummet og melder herom til SOC. SOC fører et hovedplot, og på basis af dette disponeres med hensyn til indsats i luften. Når indsats bliver beordret, sker det ved, at man direkte fra SOC sender en eskadrille eller en

del af en eskadrille i luften og samtidig direkte til GCI-stationerne giver ordre om, hvilke opgaver disse maskiner skal løse. Herefter optages der direkte kontakt mellem lederen af luftfartøjerne på den ene side og den pågældende GCI-stations vagthavende officer på den anden side. Disse 2 personer har herefter ansvar for gennemførelse af den givne ordre.

42. Det vil af denne korte beskrivelse kunne ses, således som jeg nævnede før, at ordre-vejen fra ledelse til luftfartøj går forbi basischefen, basiskommandoens stab, flyvestationschefen, flyvestations-operationsofficeren og i visse tilfælde forbi eskadrillechefen, således at ingen af disse altså har mulighed for at gribe direkte ind ved den pågældende operation. At dette system er nødvendigt er indlysende henset til tidsfaktoren. At det kræver en god organisation og en veltrønet stab af personel er jo også umiddelbart forståelig.

43. For at afrunde billedet skal jeg endelig bemærke, at der under de 2 basiskommandoer findes en kæde af såkaldte fixerstationer, som iøvrigt vist på plan V.

Fixerstationernes opgaver er under operationer at gøre det pågældende Sector Operation Center i stand til at holde kontrol med vore styrker i ^{vente-} vanskelige positioner og affinde sig således, at de hurtigt kan sættes ind i operationerne igen ved at bringe dem i kontakt med en GCI-station. Fixerstationerne pladsbestemmer luftfartøjerne ved krydspejling og kan følgelig i tilfælde af dårligt vejr, eller hvis der ^{en eller} af anden grund er usikkerhed i navigationen ledes hjem til en flyvestation.

44. For at sikre landingen på de forskellige flyvepladser er der, eller vil der blive, anbragt såkaldte GCA-stationer på flyvepladserne under de respektive flyveledelser. GCA-stationerne er ~~er~~ radaranlæg, der på en oversigtsradar kan fange luft-

fartøjerne og dirigere dem ind til pladsen og på et præcisionsrader kan bringe luftfartøjerne til landing selv i usigtbart vejr og i mørke. Der forudsættes naturligvis et ganske nøje samarbejde mellem GCI- og GCA-stationerne.

FLYVEVÅBNETS PERSONLIGHOLD.

45. Jeg skal herefter gå over til at omtale flyvevåbnets personelforhold i almindelighed og de ~~ix~~ problemer, der knytter sig til de enkelte personelgrupper med hensyn til rekruttering, uddannelse, anvendelse o.s.v.
46. Problemerne er naturligvis mangfoldige, og en af hovedgrundene til, at problemerne ind imellem kan synes ganske uoverkommelige, er, at forsvarsloven, som den i sin tid blev vedtaget, afgjort ikke tog, og ej heller kunne tage, ^{alle} de nødvendige hensyn til flyvevåbnet, idet erfaringerne herhjemme for et sådant moderne flyvevåbens virksomhed var yderst sparsomme. Man havde naturligvis erfaringerne fra hærens flyvertropper og søværnets flyvevæsen, men disse erfaringer var kun i ringe omfang tilstrækkelige til at bygge på, når man, som loven bestemte, skulle opbygge et helt selvstændigt og nyt våben.
47. Flyvevåbnets personelforhold og personelproblemer er derfor ingenlunde afklaret. Fremover vil der stadig komme overraskelser i form af problemer, som der hverken ved lovens vedtagelse var eller i dag er muligt at forudse. Imidlertid har flyvevåbnets nu godt 2-årige virksomhed allerede givet flyverkommandoen en mulighed for i hovedtrækkene at blive klar over de ^{mål} forhold, man må arbejde sig hen imod og de problemer, der eksisterer i denne sammenhæng.
48. Det, der fremfor alt har været vanskeligt, når personelproblemerne skulle klares ud, har været at få et klart billede af det mål, man under de givne forudsætninger skulle stille imod. Vanskelighederne har især vist sig på to punkter, nemlig hvor stor en personelstyrke skal vi opnå ved fuld opbygning, og hvilke kategorier af personel skal denne personelstyrke sammensættes af.
49. Hvad angår det første problem vedrørende personelstyrken skal jeg anføre, at man på et tidligere tidspunkt, allerede inden lovens vedtagelse, natur-

ligvis havde gjort sig visse forestillinger om personelmålene. De forudsætninger, man lagde til grund for sine overvejelser, har imidlertid ikke holdt ^{alle} stik, og det har derfor været nødvendigt stadig at revidere sine personelmål. Revisionen er foregået ved, at man i Flyverkommandoen har udarbejdet bemandingslister, svarende til de enkelte enheder. Disse bemandingslister giver et fuldstændigt billede af antallet af personel, men arbejdet med selve udarbejdelsen af bemandingslisterne er så stort og kræver så mange arbejdstimer, at det har været ^{ikke} nærligt umuligt for staben at afsætte personel til dette arbejde, fordi staben i høj grad har været opslugt af dagens problemer.

50. Flyverkommandoen har netop afsluttet 3. reviderede udgave af bemandingslisterne, hvori alle tilgængelige erfaringer er inkorporeret, og når disse lister foreligger i sin endelige form, hvilket nu kun er et spørgsmål om det reproduktionsmæssige, vil man have et temmeligt godt billede af et flyvevåben, bestående af de enheder, der er nævnt tidligere i denne redegørelse.
51. Det andet hovedproblem har været og er stadig en nøjagtig beskrivelse af, hvad de forskellige personelgrupper skal uddannes i, svarende til de tjenestetillinger, de skal indtage. Dette problem er overordentligt udviklet, idet erfaringerne fra hærens flyvertropper og søværnets flyvemænd her stort set er uden værdi, fordi nemlig såvel hærens flyvertropper og søværnets flyvemænds personel var tilkommet de bestående ordninger for hæren og søværnet og ikke lavet for den specielle flyvemæssige virksomhed. Endvidere manglede hærens flyvertropper og søværnets flyvemænd i alt væsentligt de specialtjenester, især kontrol- og varslingstjenesten, som jeg har omtalt tidligere.
52. I Norge har man haft de samme problemer med hensyn til personellens fordeling i tjenestegræne. Man har der ved hjælp af en amerikansk rådgivningsgruppe og et stort team af norske officerer i lang tid arbejdet på

en sådan beskrivelse af tjenestegrane og er nu nået til et resultat, der minder stærkt om, hvad amerikanerne har. Den almindelige opfattelse i flyverstabens ^{flyverstabens} er, at en sådan tillempling af det amerikanske system ikke er mulig, eller i hvert fald ikke er hensigtsmæssig, idet amerikanerne opererer med et meget stort antal tjenestegrane, nemlig ikke mindre end 65 hovedgrupper, der igen er inddelt i ca. 1000 undergrupper.

53. I sine overvejelser om ^{dette op} sagen er flyverkommandoen nået frem til, at personallet i flyvevåbnet i alt væsentligt kan opdeles i følgende hovedgrupper: ^(linier)
- a) Flyverlinien, der omfatter piloter og navigatører. Denne linie spænder kun over graderne menig-sergent, nemlig i deres egenskab af elever, og officersgrader.
 - b) Infanterilinen, der omfatter personel, ^{i alle grader} der i hovedsagen er uddannet til rene jordforsvarsopgaver.
 - c) Specialistlinien, der omfatter personel til kontrol- og varslings tjenesten, signaltjenesten, flyvekontrolltjenesten samt foto- og efterretningstjenesten og linkeinstruktørtjenesten og lign. Specialistlinien omfatter værnepligtige mather efter den generelle ordning (altså ikke ^{tekniske} mather), pligtige sergenter og korporaler og frivillige sergenter og korporaler samt officerer af ~~liniens~~ reserven. Endvidere regner man med i meget nær fremtid at kunne anvende kvindeligt personel på kontrakt og i uniform til denne tjeneste. Det bemærkes, at der normalt ikke vil være linieofficerer i specialistlinien. Da flyvevåbnet i sin tid endnu var i støbeskeen, gik man ud fra, at specialistlinien i nogen udstrækning skulle bemannes med tidligere flyvere, efter at disse var blevet for gamle til egentlig lufttjeneste, idet de tanker man gjorde sig var, at ca. 1/3 af de uddannede flyvere skulle fortsætte som linieofficerer, ca. 1/3 skulle, hvis de måtte ønske det, overføres til special^{linier}tjenester og ca. 1/3 hjemkommanderes.
- Aftrækket af militære piloter fra flyvevåbnet til S.A.S. og andre civile luftfartsselskaber har imidlertid, således som det også var forudset, været betydeligt, fordi der i krigsårene ikke blev uddannet

piloter herhjemme til at fyde op i disse selskaber, og flyvevåbnet har derfor de største vanskeligheder med bare at beholde de for tjenesten nødvendige flyvere og kan slet ikke i overskuelig fremtid regne med et overskud til specialistlinien, Det skal i denne sammenhang endvidere bemærkes, at flyvevåbnet på et tidligt tidspunkt gjorde bemærkninger herom til forsvarsministeriet og foreslog, at man for at udfylde specialistlinien rækker forsatte et antal befalingsmænd af reserven fra hæren og søværnet til flyvevåbnet. Denne sag er ikke afgjort endnu. Den er imidlertid for flyvevåbnet af livsvigtig betydning, og man må holde sig klart for øje, at hvis en sådan forsættelse ikke meget hurtigt kan finde sted, vil det formentligt blive nærlig umulig at få en forsvarlig kontrol- og varslings-tjeneste. Derved vil flyvevåbnets operative virksomhed være uigennemførlig, såvel under øvelser som i tilfælde af krig, og man må antage, at det vil medføre et alvorligt allieret pres med det formål at opnå, at allierede kontrol- og varslingsstyrker stationeres på dansk område. Hvad dette vil betyde politisk, behøver vist ~~ingen~~ nærmere kommentarer. Såfremt forsættelser fra de 2 ældre værn ikke kan finde sted, vil flyvevåbnet naturligvis kunne udvikle personellet selv, men en sådan udvikling vil blive meget langvarig, især fordi den nødvendige startkapital af modne og prøvede ledere er den eneste garanti for en forsvarlig uddannelse af værnepligtigt personel, gennem sergent til reserveofficer, af mather til mere rutinemæssige job og af kvindeligt personel til de job, som de nu kan få.

- d) Teknikerlinien omfatter teknikere til luftfartøjerne, til kontrol- og varslings-tjenesten og til forskellige stationstjenester, autotjeneste o.s.v. Personellet spænder over gruppen mathelev-math, oversergent-fenrik-specialofficer. Den suppleres med civilt personel, som for de højere stillingers vedkommende normalt er civilingeniører, der i nogen udstrækning tillægges militær grad. Uddannelsen af teknikere er en uhyre vanskelig sag, idet flyvesikkerheden er et sine qua non. Der skal derfor nødvendigvis foretages en grundig udvælgelse og en omhyggelig uddannelse samt en stadig effektiv kontrol af teknikerliniens personel, og det vil ikke være muligt at slække på de krav, flyvevåbnet stiller. (af flyvevåbnets grund)

54. De øvrige personelgrupper i flyvevåbnet omfatter værnepligtige menige og sergenter og korporaler samt personel fra lægekorpsset og intendanturkorpsset.

55. Endelig må flyvevåbnet i vid udstrækning basere sig på civilt personel. Dette gælder naturligvis for en masse tjenesteområder, hvor man i almindelighed gerne ønsker civilt personel, nemlig kontorarbejde ved stabe o.l., forsynings- og depottjeneste o.s.v. Den forcerede opbygning medfører imidlertid, at man også indenfor teknikerlinien især i høj grad må basere sig på civilt personel.

—ooOoo—

56. Efter denne korte gennemgang af flyvevåbnets personelforhold skal jeg lige kort omtale styrketallene.

57. Når flyvevåbnet er opbygget fuldt ud og bemandedt efter de udarbejdede bemandingslister, vil styrken være ca. 11.000, excl. ca. 2000 elever om året, idet vi altså her går ud fra et flyvevåben, bestående af 5 fuldtbemandede flyvestationer og 4 flyvestationer med reduceret besætning, nemlig i Jylland: Karup, Ålborg, Skrydstrup og de reducerede stationer Tirstrup og Vandel og øst for Storebælt: København, Værløse og de reducerede stationer Vedbæk og Avnø. Endvidere 2 særlige + 8 jagereskadriller, hvor jagereskadrillerne omfatter 25 luftfartøjer med 1,5 flyver pr. maskine. Endvidere 9 GGI-stationer, nemlig 6 store og 3 lette, og 2 SOGer, som ved mobilisering hver skal have 4 vagtskifter og som under fred hver har 2 1/4 vagtskifte. Endelig med fuld national uddannelse på alle skoler samt de nødvendige afgivelser til andre stabe og enheder. Dette er flyvevåbnets krigsbemanning eller i alle tilfælde en bemanning, der tillader fuldt beredskab. Hvis der bliver mobiliseret, vil der blive suppleret med en del jordforsvarsstyrker samt enkelte mindre personelgrupper, f. eks. efterretningsofficerer og sanitetspersonel m.fl.

58. Dether nævnede tal har imidlertid mindre interesse foreløbig, idet mulighederne for at opnå det ligger noget ud i fremtiden, og det mål, flyvevåbnet i første omgang har sat sig, er en personelstyrke, der dækker de netop omtalte enheder, men dog således, at antallet af enhederne i eskadrillerne er 16 med 1,5 flyver pr. maskine. Endvidere regnes der med fuld national uddannelse, og det totale tal, der er flyvevåbnets første mål, er hermed ca. 9700 excl. elever. (~~Dette mål påregnes opnået i løbet af 1953.~~)

59. Situationen hvad angår personel er pr. 1 nov 1952 den, at flyvevåbnet ud af disse ca. 9.700 mand har opnået lidt under halvdelen af styrken. Det må dog bemærkes, at de ideelle mål, der giver sig udtryk i tallet 9.700, kan tåle visse reduktioner, f. eks. vil der foreløbig ikke være brug for mere end 1 pilot pr. maskine, idet antallet af luftfartøjer i reservebeholdningerne ikke stiller krav om flere piloter, og følgelig vil antallet af mekanikere også kunne tåle reduktion, *en fremtidig bemanning påregnes*
midt i løbet af 1953.

60. Personelmanglerne fordeler sig på de forskellige linier og grupper på følgende måde:

Flyverlinien:

Mål:	533
Status:	160
Difference:	370.

Det bemærkes hertil, at mulighederne for at opnå det ønskede mål synes rimelige, når de netop anførte bemærkninger haves in mente. Flyverkommandoen og før den hærens og søværnets ledelse har fra det tidligste tidspunkt lagt særlig vægt på uddannelsen af flyvere, som jo er den uddannelse i flyvevåbnet, der kræver den største indsats og tager længst tid. Bortset fra den indledende træning og den afsluttende uddannelse, som bl.a. gør flyverne egnede til at modtage udnævnelser til løjtnant af reserven, er selve flyvertræningen og de tekniske fag blevet givet i U.S.A. under MDAP. Denne uddannelse ophører imidlertid med MDAPs ophør, hvilket vil sige, at det sidste hold sendes til U.S.A. omkring midten af 1953, og kort derefter skal flyvevåbnet begynde sin egen flyveruddannelse. Der

består en mulighed for, at der senere laves en flyveruddannelse på allieret basis, men tankerne herom er endnu ret uklare. Hvad gælder for flyvere gælder også for navigatører, som er inkluderet i de før nævnte tal.

61. Hvad angår infanterilinen skal bemærkes, at hovedmængden af personalet her er værnepligtige. Jeg skal ikke komme nærmere ind på værnepligtstallene, hvorimod jeg kort skal redegøre for mål og status for befalingsmands-personalet, som nemlig er:

Mål: 820 + (250 mather) $\frac{1}{2}$ målt.
Status: 400 + 80 -
Difference: 420 + 170 -

Mulighederne for at opnå de stillede mål er afhængig af endnu ukendte faktorer. Een faktor er dog kendt, og det er forsættelser til flyvevåbnet fra hæren. De ønsker, flyvevåbnet har haft, er kun i nogen udstrækning blevet imødekommet, hvorfor flyvevåbnets kadre indenfor denne linie er meget tyndt besat. Flyvevåbnet er herefter henvist til selv at udvikle personalet, selv om der ganske vist i nogen udstrækning endnu regnes med forsættelser fra hærens linie og reserve.

62. Specialistlinien.

Som tidligere nævnt er situationen endnu således, at aftjente flyvere ikke har ønsket at få ansættelse i flyvevåbnets specialistlinie, men man regner stadig med, at det på længere sigt vil være muligt at få noget af dette personel til at tage sådan tjeneste. Samtidig har erfaringer, indhøstet i flyvevåbnet, vist, at såvel kontrol- og varslings-tjenesten som de forskellige særlige tjenester på flyvestationerne er overordentligt personel-slugende, og at personelkravene faktisk er større, end man ved lovens tilblivelse havde gjort sig klart. Tallene for specialistliniens befalingsmænd er som følger:

Mål: 720
Status: 120
Difference: 600

Som det vil ses, er manglerne her ganske forfærdelig store. Man har i flyvevåbnet for længe siden erkendt dette forhold og har rettet utallige henvendelser herom til ^{de sædvanlige myndigheder} forsvarsministeriet, forsvarschefen og hærkomman-

deem) med det formål at få et større antal officerer af reserven forest til flyvevåbnet for at have en startkapital af veltrænet og pålideligt personel, der kunne danne grundstemmen for flyvevåbnets egen videre udvikling af specialistpersonellet. I disse henvendelser har man principielt, i hvert fald i nogen udstrækning, modtaget søvårnet, selv om flyverkommandoen har erkendt, at søvårnets muligheder for at skaffe personel til forsettelse er ret små.

63. Jeg skal her indokudavis bemærke, at det forekommer mig at være en så vigtig sag for det samlede forsvar at få opbygget kontrol- og varselingstjenesten foroverligt. Den traditionelle stilling, haren og søvårnet har taget til problemet forsettelse, - nemlig for guds skyld ikke afgive mere, end vi er pisket til - må tages op påny til grundig selvrensning og overvejelse, således at dette livsvigtige problem kan løses foroverligt. Der er for mig ingen tvivl om, at den dag fjendtlige bombeskiner kommer ind over dansk territorium, uden at et rimeligt varsel er blevet givet fra flyvevåbnet, vil der være bebrejdelser nok at rette mod dette; men som forholdene er og som de fortsat vil blive ved at være, med mindre der gøres en alvorlig personelmæssig indsats fra de to gamle værn, vil dette land i alt væsentligt ligge ube beskyttet hen, såfremt kontrol- og varselingstjenesten ikke fungerer guidningsløst.

64. Teknikerlinien omfatter, som tidligere nævnt, en lang række forskellige teknikere, og når vi stadig undtager værnepligtige, men medtager mather, er det stilledes

Mål:	1000
Status:	600
Difference:	1200

Den således konstaterede difference synes noget betydelig, men for det første vil der endnu blive udviklet temmelig store personelstyrker inden øksdriller, OGI-stationer, SOGer og flyvestationer har modtaget alt materiel, og endvidere vil man også her i denne gruppe kunne affinde sig med - således som jeg tidligere har nævnt - en betydelig reduktion af

personellet, svarende til det mindre antal flyvere og luftfartøjer, og endelig har man i nogen udstrækning kunne erstatte militære teknikere med civilt personel. Imidlertid er problemerne omkring teknikerne mangfoldige. Det gælder både rekruttering af egnet personel, uddannelse af personellet og mulighederne for at fastholde personellet, når det endelig er uddannet. En teknisk tjeneste, der skal betjene et flyvevåben, skal være effektiv, ellers stopper flyvevirksomheden, ligesom anlæggene på jorden ej heller kan holdes i gang med kun delvis uddannet teknisk personel. Flyvevåbnet er derfor nødt til at gøre, hvad de kan for at give det tekniske personel så gode arbejdsforhold som vel muligt, og at gøre, hvad der kan for at holde på personellet. Vanskelighederne er store, og søværnet har peget på de konsekvenser, det vil ^{kunne} få for søværnet, såfremt konkurrencen fra flyvevåbnet bliver for hård hvad angår betingelserne for det tekniske personel. Søværnets stilling i denne sag anerkendes fuldt ud ^{for sin art} ~~af flyvevåbnet~~, men flyverkommandoen har jo visse smertelige erfaringer med hensyn til det tekniske personel, og disse erfaringer er særlig grælle på baggrund af, at visse allierede nationer ser sig i stand til i langt højere grad, end vi herhjemme gør det, at give teknisk personel høje grader, store lønninger og tiltalende arbejdsforhold. Dette ved vore teknikere af selvsyn, fordi de i vid udstrækning under MDAP er blevet uddannet på allierede skoler og kursus. Når vore teknikere sammenholder dette med, at de faktisk selv altid rent teknisk, og isøvrigt også kulturelt og socialt, står på et højere niveau end tilsvarende udenlandske teknikere, er det umiddelbart og let forståeligt, at der bliver spændinger, som giver sig udtryk i flyvevåbnets daglige virksomhed.

65. Hvad angår værnepligtige og personel fra korpserne mener jeg ikke, at det vil have større interesse at komme ind på en uddybning af problemet her, selv om problemerne er store og mangeartede.
66. Derimod er det sikkert på sin plads kort at gøre rede for, under hvilken form flyvevåbnet har planer om og i princippet bemyndigelse til at anvende kvindeligt militært personel.

67. Kvindeligt personel vil under forudsætning af, at de kan uniformeres, efter flyverkommandoens opfattelse kunne frigøre betydelige styrker af våbenføre værnepligtige for hvilke der, som alle ved, er et stort behov. Anvendeligheden af kvinder i flyvevåbnet findes især i kontrol- og varslingsstjenesten. Det er (flyverkommandoens) hensigt at antage kvinder på kontrakt med det forbehold, at de melder sig ind i en forening, knyttet til flyvevåbnet, svarende til Kvindelige Marinere og Lottekorpsset. Indtil der foreligger nærmere erfaringer, er det hensigten, at disse kvinder antages på samme lønvilkår som kontorphersonel, og det er ikke (flyverkommandoens) hensigt at udstyre dem med grader, hvorimod flyvevåbnet vil være interesseret i, at de igennem deres forening får tillagt grader ligesom i de andre foreninger. Flyverkommandoen mener, at det kvindelige personel i kontrol- og varslingsstjenesten vil være mindst lige så godt egnet som mandligt personel, og måske endog være bedre egnet. Antallet af kvinder, der kan anvendes på GCI-stationer og SOC er ganske betydeligt, og efter løse beregninger mener man, at en stor GCI-stations vagtskifte, der ialt består af 60 mænd, kan sammensættes af 20 kvinder og af 40 mænd, ligesom et vagtskifte på SOC kan sammensættes af ialt 60 mænd og 40 kvinder. Hvis dette løse skøn holder stik, vil man ved mobilisering, hvor alle disse pladser til kvinder er besat, således kunne frigøre ialt 1000 våbenføre mænd. Udviklingen vil formentlig vise, at anvendeligheden af kvinder er endnu større, og at endnu flere mænd vil kunne frigøres. Det kan f. eks. nævnes, at de seneste undersøgelser i U.S.A. viser, at kvinder kan anvendes i forsvaret, i hvert fald i flyvevåbnet, i betydeligt videre omfang. *and her nedlydt*

68. Hermed er jeg i hovedtræk nået igennem det emne, som jeg havde tænkt at tale om, idet jeg erkender, at emnets omfattende karakter ikke tillader en dybtgående udredning af de forskellige forhold og problemer, men jeg håber, at det har været mig muligt at gøre tilhørerne bekendt med nogle forhold indenfor flyvevåbnet, som måske hidtil for den enkelte har været dunkle.

AFSLUTNING.

69. Jeg forudser nu en række spørgsmål og muligheden for en diskussion om visse af de her omtalte forhold. Jeg håber, at jeg kan besvare sådanne eventuelle spørgsmål, idet jeg dog gerne vil være opmærksom på, at jeg har måttet gøre det til en regel ikke at belaste min hukommelse med exakte tal.
70. Inden jeg slutter helt af, vil jeg imidlertid gerne sige et par afluttende bemærkninger om to specielle personelgrupper i flyvevåbnet.
71. Den ene gruppe er officerer i højere kommandostillinger og højere stabe. Det gælder her generalt for værnene, at alle disse stillinger er temmelig underbemandet. For flyvevåbnet imidlertid er der ikke alene tale om en underbemanding, men om en forfærdelig underbemanding kombineret med, at stabene i vid udstrækning er sammensat af personel, der kommer fra de mest forskellige steder og med de mest forskellige forudsætninger. For nogles vedkommende endog praktisk talt uden forudsætninger for det arbejdet de går ind til, idet mange af dem, som i forvejen ganske vist havde en reserveofficersgrad fra henholdsvis hærens flyvertropper og søværnets flyvevæsen, kommer fra en længere tjenstgøring ved civil flyvning og fra andre steder og først fra flyvevåbnets etablering har søgt ind i flyvevåbnet igen og har fået stillinger som linieofficerer.
72. Grunden til, at jeg fremføre disse vanskeligheder, er den, at mange medlemmer af selskabet ved mange lejligheder vil komme ud for at skulle forhandle med flyvevåbnets forskellige myndigheder, ikke mindst med flyverkommandoen, og at måske mange steder vil undre sig over den langsomme og måske ineffektive behandling, sagerne får i flyverkommandoen og i andre af flyvevåbnets stabe, skoler og enheder. Jeg vil derfor gerne benytte lejligheden til at rette en appel til selskabets medlemmer om at erindre dette, når forbindelser under en eller anden form etableres med flyvevåbnets personel.
73. Vanskelighederne ved at lede flyvevåbnet er jo dobbelte. Dels skal flyve-

våbnet ligesom de to andre værn klare dagen og vejen, og der er rigeligt i en opbygningsperiode til fuld beskæftigelse til en fuldt bemandedt stab, og dels skal flyvevåbnet samtidig med, at rutinesagerne bliver passet i langt højere grad end de to andre værn udarbejde og nedfælde retningslinier for tjenestens videre gang, men andre ord lægge en policy for flyvevåbnet på længere sigt. Det er de samme folk, der skal gøre begge dele, og opgaven er altid vanskelig, til tider synes den helt at knuse de personer, som er stillet overfor dette.

74. Den anden gruppe, jeg kort skal omtale, er de tidligere søofficerer, som forlod søværnet for at gå over i flyvevåbnet. Vi har alle, tror jeg da, på et eller andet tidspunkt, og for mange af os ved mange lejligheder, været udsat for yderst ubehagelige bemærkninger fra tidligere søofficers kolleger, idet man f. eks. hyppigt har hørt ordet "faneflugt" anvendt i forbindelse med overgangen fra søværnet til flyvevåbnet. Jeg er helt klar over, at de fleste bemærkninger af den art normalt skal og bør kunne opfattes som spøgende, men ind imelle kan det være nok så bittert at høre på dem. Jeg tror, at en kølig vurdering af situationen, således som jeg håber, at det har været mig muligt at forelægge det her i aften, vil vise selskabets medlemmer, at "faneflugt" har der jo i alle tilfælde ikke været tale om. Det arbejde, der gøres i flyvevåbnet, gøres jo ikke alene for flyvevåbnets ^{egen} skyld og ej heller ~~alene~~ ^{alene} af den enkelte ^{ud} fra karrieremæssige betragtninger. Flyvevåbnet er en integrerende del af det samlede forsvar og dets betydning (og udvikling) vokser, såvidt jeg kan se, fra dag til dag. Det har også betydning for søværnet, at flyvevåbnet er stærkt, og det har efter min mening også betydning for forsvaret i almindelighed og for søværnet i særdeleshed, at de gode traditioner, der kan medbringes fra søværnet til flyvevåbnet, bruges i så vid udstrækning som muligt, bl. a. ved, at fhv. søofficerer får lov til at deltage i flyvevåbnets opbygning. Betragtninger, som giver sig udtryk i en så overdreven lokalpatriotisme, som de nævnte bemærkninger antyder, er ikke fagligt forsvarlige og ikke menneskeligt forståelige.

75. Officerer fra flyvevåbnet ønsker at placere sig som kolleger blandt de to andre værn officerer, og flyvevåbnet er i kraft af sit officerskorps' oprindelse i besiddelse af en betydelig og detaljeret viden om hærens og søværnets forhold og vilkår.

Jeg håber, at denne redegørelse, sin ufaldkommenhed til trods, vil medvirke til, at i hvert fald søværnets officerer i nogen grad får indblik i flyvevåbnets forhold og vilkår til gavn for landets samlede forsvar og til glæde og tilfredshed for den enkelte officer.

Jeg erindrer om, at foredraget efter sit indhold er klassificeret fortroligt.

---cc0cc---